

השאה: התליין בנושא לרחמים

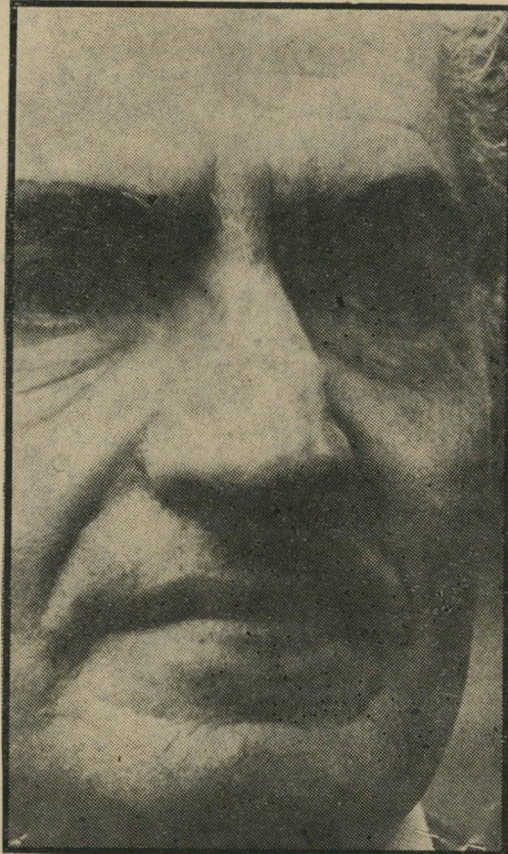
השפעות הצבאית המוצלחת של כוחות ואלס הביאו את החזית הפטריוטית אל שולחן הדיונים בלונדון. הלחץ שהפעילו המדינות המארחות, זאמביה ומוזאמביק, מיתן את העמדה שנקטה החזית. אבל לממשלת רודזיה אין כל אינטרס בחזית פטריוטית מתונה!
אי אפשר להציג כיום מדינאים בעליישים עולמי, כמו מוגבה ואנקומו, כרוצחים וכמחבלים. ההפצצות ומעשי הזוועה שביצעו הגיוענים והקוויזלינג שלהם, מוזארווה, היוו הצלחה טקטית ואסון אסטרטגי. "המחבלים" הפכו לשותף לגייטמי להסדר בחסות בריטית. נצחונם ישים קץ לכל זכויותיהם של הלבנים. שילטון הרוב השחור עומד להפוך עובדה מוגמרת.

אין לתמוה לכן, שהגיוענים עושים עתה נסיון אחרון ללבות מלחמה בהיקף מלא נגד זאמביה. זהו נסיונם הנושא האחרון לטרפד את ההסכם. זאמביה, כמוה כדרום לבנות של המישטר הרודזי.

מלחמה מייד! הפעולות הצבאיות נגד זאמביה הרסו באורח שיטתי את הגשרים, מסילות הברזל ועורקי התחבורה. את זאמביה פוקד עתה המשבר החריף ביותר בהיסטוריה שלה. הבצורת הכבדה והפצצת מסילת הברזל לטנגניה ולנמל באירה גרמו להתנגדות למחזור חמור במזון.

מטוסי הסילון של רודזיה מסכלים כל נסיון לחלק את המזון הזעום לערי השדה ולכפרים. סיכויי זאמביה במלחמה קונבנציונלית נגד רודזיה הם זעומים. מוזארווה ושותפיו הלבנים משתוקקים בכל ליבם למלחמה כזו. הם חשים שרומם עליידי הבריטים, מזימתם, לזכות בהסדר דו-צדדי עם בריטניה, תוך דחיקת החזית הפטריוטית מהזירה הפוליטית, סוכלה. איאן סמית עושה כמיטב יכולתו לגרום למלחמה מיידית. הזמן דוחק, טוען סמית. יש ללבנים שבועיים להציל את כל ההישגים ברודזיה.

ביד חזקה נגד פלגנים. המושל הבריטי שיגיע לרודזיה ינסה להתגבר על משימה הנראית כבלתי אפשרית. לרשותו תעמוד המישטרה וכוח צבאי קטן

השאה

פושע בינלאומי

ברודזיה הולך וגשמת. החודש יגיע לסאלסבורי, בירת רודזיה, מושל בריטי, כדי לפקח על עריכת בחירות חדשות.

בבחירות תשתתף החזית הפטריוטית של ג'ושע אנקומו ורוברט מוגבה. התוצאות אינן מוטלות בספק. מנהיג המיעוט הלבן, ראש-הממשלה לשעבר, איאן סמית, נשמע השבוע מיואש כשרואיין בביי-בי-סי. החזית הפטריוטית תנצח בקלות, אמר סמית, אם לא נעשה משהו במועד. **הר-ציון נוסח רודזיה.** צבא רודזיה, בפקודו של ואלס, נחל הצלחות רבות במלחמתו נגד כוחות הגרילה של החזית הפטריוטית. מיבצעי-תגמול, פשיטות אכזריות, השמדת מטרות אסטרטגיות בזאמביה ובמוזאמביק, הצ'י ייחוו כימעת תמיד. מפקדי הקומנדו של ואלס הפכו לגיבורי אנשי העסקים והחואים הלבנים של רודזיה. רבים מהם זכו בפולחן אישיות בנוסח אהרון דווידי ומאיר הריציון בישראל. אלא שהתהליך ברודזיה הוא הרבה יותר מואץ מאשר אצלנו.

בישראל, עד היום, רק חלק מהציבור מבין שפעולות התגמול ומלחמת 1956 המיטו אסון מדיני על ישראל, שתוצאותיו עדיין שרירות וקיימות. ברודזיה יודע כל ילד,

איום חדש

לגבר האמריקאי

האם משתקף הוסר-האונים של ארצות-הברית בפוריותו של הגבר האמריקאי? מחקר רפואי שנערך לאחזונה באוניברסיטה של טקסס גוטה להשיב על כך בחיוב. מימצאיו של ד"ר אמיל שטיינברגר מוכיחים, שמספר תאי הזרע של הגבר האמריקאי הממוצע ירד מ-350 מיליון ב-1951 ל-171 מיליון בלבד ב-1979.

שטיינברגר אינו מחפש את ההסבר לתופעה מוזרה זו במודלי ארצות-הברית בתחום היחסים הבינלאומיים. לדעתו, אין לחפש את הגורמים בשימוש מופרז בסמים או בזיהום הסביבה בקרינה רדיואקטיבית.

שטיינברגר אינו מחפש את ההסבר לתופעה בלתי-מאוזנת ועודף מין גרמו לדילדולו של הגבר האמריקאי מבחינה מינית. רופא אחר, הלונדון הווארד ג'אקוב, לא מתייחס למימצאים הטכסאניים כרצינות יתרה. "החדשה המרעושה ביותר עבורי," אמר לכתב הביי-בי-סי, "היא עצם מציאותה של אוניברסיטה בסכסס." בראיון לטאנדי טיימס טען ג'אקוב, שדי ב-20 מיליון תאי זרע כדי לשמור על הפוריות. גם כאן נכונים הפירסומים בדבר הירידה הדראסטית מאז 1951, עדיין מובטח עתידו של העם האמריקאי.

השאה האיראני המודח, מוחמד ריזה פאהלווי, הפך מוקד לרחמים ולאהדה. השתוללותם חסרת המעצורים של הסידי האיית-אללה חומייני, ההתקפה על השגריר רות האמריקאית והפגנות השינאה בטהראן עוררו רתיעה מובנת ומוצדקת. מעטים הבחינו, שבהפגנות האנטי-איראניות בארצות-הברית הופגנה שינאת זרים ואלומות פוטנציאלית מדאיגה ביותר.

בערי השדה במערב ובדרום ארצות-הברית נראו פא-סיסטים וגיוענים לא מעטים, כשהם מלבים את היצרים. הרגשת איין-האונים וכישלון החלום האמריקאי הגבור יותר מכל את התיסכול. התמוטטות הקונסנזוס, מאז מילי-חמת ויאט-נאם, גורמת למבוכה ולאובדן דרך. הדולר האמריקאי האדיר מאבד בהדרגה, אבל בעיקבות, את עוצמתו בשוק הכספים הבינלאומי.

החזון של ההתקדמות הבלתי מופרעת לקראת רווחה כלכלית ניצחית, לפרט ולמדינה, נראה עתה כחלום תעתועים. האמריקאי הממוצע לא מעלה כלל על דעתו, שחלק בלתי מבוטל מהשפע הכלכלי בארצות-הברית מופק על השבונם של עניי העולם השלישי. ארצות-הברית משלמת חלק ממחיר התמיכה בדיקטטורים אכזריים, שנעזרו בה כדי לדכא כל התנגדות לשילטונם. השאה החולה, מעורר הרחמים מהווה דוגמה קלאסית לשליט כזה בחסדי האמריקאים.

אדם ניתעב. קשה לומר שהשאה המודח למד לקח כלשהו אחרי הדחתו. כמה ימים לפני אישפוזו בניו-יורק רואיין במקום מחבואו במכסיקו. מראיינו, העיתונאי הבריטי פראנק גיילס, מצא את מוכה וממורמר, אבל ללא כל רגשי אשם וחרטה. את הצלחת האיית-אללה חומייני הוא מסביר בפעולות כוחות שמעל לטבע. לדעתו הנהגה תמיד מאהבת בני עמו.

"רק שבועות אחדים לפני המאורעות," טוען השאה,

עולם קטן

"נתקלתי בתשואות במשהאד על-ידי 300 אלף אוהדים. תמיד עמלתי למען רווחת בני ארצי." השאה טוען שביצע רק טעות אחת. והיא תוכנית הליברליזציה שלו. ומה בדבר פשעי הסאואאק, המישטרה החשאית של השאה? בדו"ח של אמנסטי אינטרנשיונל מ-1974 נאמר, שהפרת זכויות האזרח באיראן היא החמורה ביותר בעולם. השאה, כמוכן, מכחיש הכל: איש לא עונה באיראן, מילבד טירוריסטים. מושג הטירור הוא, כנראה, רחב ביותר בעיני נביריתם של הסי-איי-אי.

מאות אלפי איראנים נרצחו ועונו על-ידי פושעי הסאואאק. יתכן שאנדרו יאנג הגוים במיקצת, כשכינה את השאה "איימן של האיראנים", אבל אין ספק שהשאה הוא אדם ניתעב. פושע בינלאומי ממדרגה ראשונה. עתה מאשים השאה את הגורל, את הנשיא קארטר ואת ממשלת בריטניה במפלחו הנחרצת. הוא מציג עצמו כאדם נאור וסובלני כלפי ביוקר. אין לתמוך, כמוכן, בהסגרתו של איש זקן וחולה, תחת איום וסחיטה מכוערת של אנשי חומייני. אבל לממשלות המערב, ולכל ממשלות ישראל בעבר ובהווה, יש חלק רב בטרגדיה האיראנית. כדאי לזכור זאת, כשקוראים את המאמרים הצדקניים בעיתונות הישראלית.

זאמביה: המודל

של רודזיה

קולו של נשיא זאמביה, קאנאט קאונדה, רעד מהתרגשות ומוזעם. מבטאו האפריקאי הכבד טישטש קצת את ניסוחיו הצ'רצ'יליים. המסר היה פשוט וקצר. קאונדה הכריז על מצב חירום ועל גיוס מלא. התוקפנות הרודית כלפי ארצו הגיעה לשיא חדש. הבישוף השחור, אבל מוזארווה, והרמטכ"ל הלבן והנוקשה שלו, גנראל פיטר ואלס, עושים כמיטב יכולתם להרוס את זאמביה מבחינה כלכלית. ההסדר הכפוי על רודזיה, שיום שריהוץ הבריטי, לורד קארינגטון, מגביר עוד יותר את תוקפנותם. חילוקי-הדעות בין הגיוענים הלבנים למשתפי-הפעולה השחורים בממשלת רודזיה מסככים ומערפלים את המצב. הסכוך בלאו הכי, אבל התהליך ההיסטורי נמשך. הבסיס לשילטונו הצבאי והכלכלי של המיעוט הלבן

גיוען פמית ובנו
כמו בדרום לבנות

של חבר העמים הבריטי. יהיה עליו לדאוג לשמירת הפסקת האש. לפיקוח על הבחירות ועל כניסת צבאות הגרילה של החזית הפטריוטית לשטח רודזיה.

בינתיים הודיעו כמה קבוצות קיצוניות בקרב החזית, על החלטתן להמשיך בלוחמה. הם מסרבים לקבל את מרותם של ראשי החזית הפטריוטית ומתנגדים לכל פיתרון מוסכם, בדרכי שלום. משקיפים מתייחסים לאי-מים אלה בזלזול מוחלט. מוגבה ואנקומו הודיעו, שההסדר עם החזית מחייב את כל האירגונים הכלולים בה. הם יפעלו ביד חזקה נגד כל פלגן שיפגע באימונת החזית. כגרעין הנהגה לישות הלאומית החדשה שתקום ברודזיה, אם יצליח הפאקס-בריטניקה של לורד קארינגטון, יחוסל האי החשוב הלפניאחרון של הגיוענות ביבשת השחורה. כל תשומת-הלב תתרכז במעצמת האפריטהיד, דרום-אפריקה.

ממשלת דרום-אפריקה קיוותה עד כה להסדר שינציח את שילטון מוזארווה. יתכן שגם היא תגייס עתה לחיסול הסכם לונדון. קשה להעריך היום את הנתיב המדויק שבו יתרחש התהליך ההיסטורי של הכחדת הגיוענות. אבל הוא בלתי נמנע. בכך מודים גם כל העיתונאים המערביים החשובים.

בישראל, כרגיל, יכירו בעובדות באיחור רב. הויקה הרגשית של ממשלת-ישראל הנוכחית לגיוענים, והקשרים הכלכליים המסועפים עימם, יעלו לנו ביוקר רב.